

Број: 01-931-13/06

Датум: 22.03.2006. године

На основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске" број: 66/02, 29/03 и 86/03 и 111/04), члана 18. став 1. Статута Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 41/04), члана 37. став 1. тачка 4. Пословника о раду Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 96/04), члана 49. став 1, а у вези са чланом 116. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05), и члана 72. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске" број 71/05), у првом тарифном поступку, покренутом на иницијативу Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05), а по захтјеву за одобрење цијена на прагу електране Јавног предузећа "Хидроелектране на Требишњици" а.д. Требиње, Регулаторна комисија за електричну енергију Републике Српске на 28. редовној сједници одржаној 22.03.2006. године донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о утврђивању цијене електричне енергије на прагу електране

1. Јавном предузећу "Хидроелектране на Требишњици" а. д. Требиње одобрава се потребан годишњи приход за 2006. годину, по основу обављања дјелатности производње електричне енергије, у износу од 44.054.755 КМ, за билансирану производњу од 1.123.400.000 kWh и средњу годишњу расположиву снагу од 279.560 kW.
2. Утврђује се укупна просјечна цијена електричне енергије на прагу електране у износу од 0,0392 КМ/kWh, са сљедећом структуром:
  - јединична цијена капацитета у износу од 133,17 КМ/kW годишње и
  - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0061 КМ/kWh.
3. Утврђује се просјечна цијена електричне енергије на прагу електране ради утврђивања тарифних ставова за неквалификоване купце у износу од 0,0304 КМ/kWh, са сљедећом структуром:
  - јединична цијена капацитета у износу од 66,42 КМ/kW годишње и
  - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0061 КМ/kWh.
4. Цијене из тачке 2. и 3. диспозитива овог рјешења примјењују се за обрачун производне цијене електричне енергије ради снабдијевања неквалификованих купаца у Републици Српској од 01.04.2006. године.

5. Ово рјешење је коначно.
6. Диспозитив овог рјешења објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а рјешење са образложењем на огласној табли и веб страници Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске.

Образложење

Регулаторна комисија за електричну енергију Републике Српске (у даљем тексту: РЕЕРС) је на основу члана 23. алинеја 2. Закона о електричној енергији Републике Српске (у даљем тексту: Закон) надлежна да пропише методологију и критеријуме за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, те да утврди структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електрана на основу члана 115. став 1. истог Закона. РЕЕРС је усвојио Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку: у даљем тексту Правилник (Службени гласник Републике Српске број 61/05), који у члану 6. прописује основна начела, на којима се темељи тарифна методологија и поступак одобравања тарифа и према којима, цијене које се признају предузећима морају бити правичне, оправдане, недискриминирајуће, утемељене на објективним критеријумима и засноване на оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин.

На основу члана 79. став 1, а у вези са чланом 96. став 1. и чланом 117. Правилника, РЕЕРС је на 16. редовној сједници која је одржана 21.06.2005. године донио Одлуку о покретању првог тарифног поступка ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05). Овом одлуком, одређени су рокови у оквиру којих су електроенергетска предузећа у Републици Српској била дужна да поднесу захтјеве за одобрење цијена електричне енергије на прагу електрана, у прописаној форми као и да доставе комплетне техничке и финансијске податке на обрасцима које је прописао РЕЕРС.

Јавно предузеће "Хидроелектране на Требишњици" акционарско друштво Требиње (у даљем терксту: подносилац захтјева) поднијело је захтјев за одобрење цијена на прагу електране број 1727 од 16.08.2005. године, са пратећом документацијом који је за примљен у РЕЕРС-у под бројем 01-931/05. У захтјеву је приказана продајна цијена базе 2004. године у износу од 0.04022 KM/kWh, потребна цијена на основу података базе године у износу од 0.04346 KM/kWh, те је предложена просјечна цијена за 2006. годину у износу од 0.0442 KM/kWh.

У циљу одређивања цијене електричне енергије на прагу електране подносиоцу захтјева, за обављање електроенергетске дјелатности производње електричне енергије, у првом тарифном поступку, на основу остварених резултата базе године и плана производње електричне енергије који је укључен у електроенергетски биланс, који је донијела Влада Републике Српске Одлуком о усвајању електроенергетског биланса Републике Српске за 2006 годину („Службени гласник Републике Српске" број 1/06), је утврђиван потребан приход од електроенергетске дјелатности производње електричне енергије за 2006. годину. Како потребни приход регулисаног предузећа представља збир трошкова рада и одржавања (пословни расходи), обрачунате амортизације, одобреног поврата на уложена средства и пореза, а све наведено умањено за остале приходе (као што је продаја средстава,

реализација донираних средстава, приход од активираних учинака и сл.), те за приходе од помоћних услуга то је, примјеном методологије према одредабама чланова 47-53 Правилника, одређивана цијена електричне енергије на прагу електране. Према члану 48. Правилника ова цијена може се утврдити као двокомпонентна која се састоји од специфичне цијене снаге обрачунате на основу укупних фиксних трошкова, укључујући одобрени поврат и расположиве снаге и цијене енергије обрачунате као однос укупних варијабилних трошкова и производње електричне енергије одређене у енергетском билансу.

Након разматрања поднесеног захтјева са пратећом документацијом, утврђено је да захтјев није комплетан, па је на основу члана 32. став 1. и члана 89. став 1. Правилника, од подносиоца више пута тражена допуна захтјева. Подносиоцу је омогућено да допуни захтјев доставом образложења и документације путем поште, давањем изјава овлашћених представника подносиоца, те прилагањем документације непосредно у просторијама РЕЕРС-а и на расправама које су одржане у овом поступку.

У циљу утврђивања одлучних чињеница, као и прикупљања доказа којима се утврђују те чињенице, РЕЕРС је на 19. редовној сједници која је одржана 21.09.2005. године донио Одлуку о одржавању формалних расправа у поступцима за одобрење цијена на прагу електране ("Службени гласник Републике Српске" број 87/05). У складу са чланом 44. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби РЕЕРС је издао обавјештење за јавност о мјесту, времену и предмету формалних расправа, именовању водитеља поступка, начину и роковима доставе коментара јавности, условима, року и критеријумима за стицање статуса умјешача, те року за израду извјештаја водитеља поступка. Јавност је обавјештена и о поднесеном захтјеву за одобрење цијене на прагу електране подносиоца и његовим основним елементима, а остављена је могућност да заинтересована лица могу поднијети своје писане коментаре на поднесени захтјев.

Ради ефикаснијег провођења формалне расправе, одржана је припремна расправа са подносиоцем захтјева дана 11.10.2005. године на којој су идентификовани недостајући, неусаглашени или неутемељени подаци у захтјеву за одобрење цијене на прагу електране, као и питања о којима ће се расправљати и изводити докази на формалној расправи. Ова питања су се првенствено односила на расположиву снагу електрана подносиоца и план производње електричне енергије, средства која се укључују у регулативну основу и њихова фер вриједност, идентификацију трошкова периода и улагања у средства ради правилног сучељавања прихода и расхода обрачунског периода, трошкови рада и одржавања, трошкови општих и заједничких послова, продајна цијена електричне енергије за нетарифне купце, трошкови и приходи од помоћних услуга и могућност подносиоца да пружа помоћне услуге систему.

Формална расправа, која је била отворена за јавност, одржана је 17.10.2005. године. На њој су разматрана питања која су дефинисана на припремној расправи, а од подносиоца захтјева је затражено да документује оправданост слиједећих позиција у захтјеву: предложеног плана производње електричне енергије за 2006. годину; предложене вриједности регулативне основе; предложених трошкова рада и

одржавања; предложених укупних трошкова посебних сектора који обављају одређене услуге, као што су транспорт, лабораторија, пројектовање и производња конзумне рибе.

На формалној расправи није дат коначан приједлог вриједности регулативне основе везано за фер вриједност и импаритет средстава, за продајну цијену електричне енергије нетарифним купцима, за трошкове послова који се за потребе подносиоца захтјева обављају у „ЕРС“ а.д. Требиње. За питања која нису расправљена на формалној расправи водитељ поступка је подносиоцу захтјева оставио рок од 15 дана за доставу докумената и детаљних писмених образложења.

"ЕРС" а.д. Требиње је дана 18.10. 2005. године доставио РЕЕРС-у захтјев за стицање статуса умјешача у поступку одобрења цијена на прагу електране. Како је захтјев за стицање статуса умјешача, достављен након истека рока, РЕЕРС је на основу члана 46. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби оцијенио да су разлози пропуштања рока били оправдани, те је на 20. редовној сједници која је одржана 25.10.2005. године донио рјешење којим је одобрио статус умјешача подносиоцу захтјева.

Како је РЕЕРС водио поступке одређивања цијена на прагу електрана истовремено по поднесеним захтјевима 7 предузећа, која обављају дјелатност производње електричне енергије за 9 електрана, одлучено је да се одржи још једна формална расправа ради рјешавања заједничких питања за све подносиоце, у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања, те економичности поступка. На заједничкој формалној расправи која је одржана 14.11.2005. и 15.11.2005. године у присутности представника свих подносилаца захтјева за одобрење цијене на прагу електрана у Републици Српској и заступника умјешача "ЕРС" а.д. Требиње дата су коначна изјашњења о питањима која нису била ријешена у појединачним расправама, о којима су прије расправе обавјештени учесници у поступку, а то су: продајна цијена за остале купце, помоћне услуге, процијењена и фер вриједност сталних средстава, трошкови дирекције "ЕРС" а.д. Требиње, трошкови осталих заједничких послова, накнадно достављени подаци по закључцима са одржаних формалних расправа. Заступници подносиоца захтјева су изјавили да се трошкови "ЕРС" а.д. Требиње распореде према оствареном приходу, те да су у структуру трошкова укључили финансирање Заједничког електроенергетског координационог центра (ЗЕКЦ), Електроенергетског координационог центра (ЕКЦ), РЕЕРС-а и трошкове ревизије.

Након што је подносилац више пута допунио свој захтјев, РЕЕРС је дана 18.11.2005. године објавио обавјештење за јавност о измјенама и допунама захтјева подносиоца са предложеном цијеном на прагу електране за 2006. годину у износу од 0.05264 КМ/кWh, цијеном производног капацитета (цијена снаге) 186.856 КМ/кWh и цијеном произведене енергије од 0.00614 КМ/кWh. Подносилац је у погледу фер вриједности регулативне основе извршио умањење и предложио износ регулативне основе од 1.333.550.000 КМ. Умањење се односило на: дио средстава која су номинована на припремној расправи као потенцијално нелиценцирана; средства за производњу конзумне рибе; средства Разводног постројења (РП) која преузима пренос, осим релеја и приступног пута за релеј Леотар; релеј на Гљиви; грађевински објекти

(пословни простори) који нису у функцији производње електричне енергије и средства која су уложена у ХЕ Дабар.

Након детаљне анализе поднесеног захтјева са пратећом документацијом, као и документације са припремне расправе, формалне расправе и консолидоване формалне расправе, водитељ поступка је извршио оцијену доказа појединачно и свих доказа заједно, имајући у виду резултате цјелокупног поступка и на основу члана 70. став 1. Правилника о јавним расправа и рјешавању спорова и жалби сачинио Извјештај водитеља поступка са препоруком за доношење коначне одлуке у предмету број 01-934-8/06 од дана 09. 02. 2006 године. Извјештај са препоруком је достављен учесницима у поступку и објављен је на огласној табли и веб страници РЕЕРС-а са цјелокупном документацијом из списка. Остављена је могућност учесницима у поступку и заинтересованим лицима да могу поднијети своје коментаре у року који је одредио водитељ поступка на основу члана 70. став 3. истог Правилника о јавним расправа и рјешавању спорова и жалби.

Подносилац захтјева је, користећи могућност коментарисања, благовремено доставио „Примједбе на Извјештај водитеља поступка са формалне расправе у поступку утврђивања цијене на прагу електране“ број 393 од 21.03.2006. Примједбе су се односиле на: регулативну основу, трошкове текућег и инвестиционог одржавања, трошкове зарада, остале фиксне трошкове, поврат на капитал и исправке грешака у писању.

"Електропривреда" Републике Српске, као умјешач у овом поступку, је дана 03.03.2006. године доставила је коментаре на извјештаје за сва производна предузећа. Коментари за хидроелектране су се односили на: неуважавање процјене приликом обрачуна вриједности основних средстава и трошка амортизације; непризнавање трошкова узрокованих примјеном нових међународних рачуноводствених стандарда; смањење цијене на прагу електране може довести до пословања са губитком појединих производних предузећа; субвенционирање цијене тарифних купаца извозном цијеном противно свим директивама; и на стопу поврата мању од 6% која предузећа чини неатрактивним за стране инвеститоре. Иако коментари умјешача нису поднесени у року, који је одредио водитељ поступка у складу са члана 70. ставом 3. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, нити су поткријепљени додатном документацијом ни доказима, РЕЕРС је, поштујући начело истине, одлучио да узме у разматрање ове коментаре, а у циљу утврђивања потпуног и правилног чињеничног стања.

Наконведеног цјелокупног поступка, РЕЕРС је савјесно и брижљиво оцијенио доказе појединачно и у њиховој свеукупности, изнесених у извјештају водитеља поступка и коментарима учесника у поступку и на основу тако утврђеног чињеничног стања је утемељио коначну одлуку.

На основу изјава заступника подносиоца, достављених образложења и планова пословања за 2006. годину и за период 2005-2007. година и Електроенергетског биланса Републике Српске за 2006. годину, оцијењено је, да је план производње за 2006. годину, као основа за одобрење цијене електричне енергије на прагу електрана подносиоца захтјева, заснован на доброј погонској спремности, да је план ремонта постројења одмјерен у складу са важећим правилима билансирања, те да су утврђена правила билансирања добро примијењена, те је за потребе одобравања

цијене на прагу електране прихваћена предложена укупна производња подносиоца захтјева у 2006. години од 1.123.400.000 kWh.

Поред умањења регулативне основе које је извршио подносилац у допунама захтјева, РЕЕРС је искључио из регулативне основе средства која нису у функцији обављања дјелатности производње електричне енергије и то: земљиште на којем се налазе објекти РП; земљиште на којем се налазе објекти рибњака; пословни простор у Београду; дио пословних простора у Требињу, односно објекти под инвентарским бројем 1730 и 2018; вриједност постојећег возног парка се умањује за 30% што износи 767.906 КМ.

Возни парк подносиоца је у односу на друге поризвођаче већи за неколико пута, те је смањен за 30 %, што је мање него што ће подносилац расходovati возила према изјави заступника подносиоца на формалној расправи.

Улагања у основна средства, остварење плана инвестиција и планиране инвестиције у наредном периоду одржавају се директно на регулативну основу и тиме на цијену на прагу електране. Због тога, у складу са чланом 19. став 2. Правилника, РЕЕРС оцјењује свако улагање у основна средства са становишта оправданости, изводљивости и циљева који се њиме постижу, руководећи се начелом обазривости.

Прихваћен је приједлог подносиоца да се улагање у тунел Фатничко поље - Акумулација Билећа укључи у регулативну основу у пуном износу стања на рачуну средстава у припреми, а у складу са чланом 19. став 1. Правилника као "средство које ће бити активирано током тарифног периода". Како је улагање почето у вријеме када су односи између подносиоца захтјева и ХЕ Дубровник били уређени, а у складу са наведеном одредбом, ранија улагања у тунел Фатничко поље - Акумулација Билећа могу се сматрати оправданим "имајући у виду услове, околности и доступне информације" с обзиром на вријеме када су настали, али као таква нису испуњавала услов да ће бити активирана током тарифног периода. За завршетак пројекта и активирање средства, било је потребно додатно улагање, које је реализовано дијелом и у базној години. Имајући у виду потребу заштите објеката у изградњи од пропадања која је резултирала доношењем одлуке о завршетку изградње и активирању објекта, те услове и околности у вези са могућим учешћем подносиоца захтјева у расподјели производње ХЕ Дубровник, средства у припреми тунела Фатничко поље - Акумулација Билећа у вриједности улагања укључена су у регулативну основу, јер су ефекти њиховог активирања обрачунати у производњи електричне енергије на постојећим објектима у години примјене цијена.

Остала улагања у оквиру средстава у припреми, осим тунела Фатничко поље - Акумулација Билећа нису укључена у регулативну основу јер се ефекти њиховог активирања не одражавају у производњи електричне енергије на постојећим објектима у години примјене цијена.

Планирана улагања, наведена у документацији подносиоца која неће бити активирана у години примјене цијена, и не улазе у регулативну основу, нису разматрана у овом поступку, нити се на било који начин оцјењивала њихова оправданост и укључивање у регулативну основу по активирању у току периода примјене цијена.

РЕЕРС је у складу са чланом 90. став 1. Правилника извршио процјену свих недостајућих података ради утврђивања средстава која улазе у регулативну основу.

Чланом 18. Правилника прописано је да РЕЕРС признаје нето вриједност сталних средстава у износу набавне вриједности, тржишне или фер вриједности, умањене за акумулисану амортизацију, и само за средства која се ефективно користе за обављање лиценциране дјелатности. Средства подносиоца, која се воде по ревалоризованој вриједности, фер вриједност средстава је утврђена процјеном. Међународни рачуноводствени стандарди, који су у примјени у Републици Српској на основу члана 3. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 67/05), прописују да се средства воде по фер вриједности, уважавајући начело обазривости, и да су предузећа дужна да врше анализу импаритета средстава. У Извјештају независног ревизора "Делоит" д.о.о. о финансијским извјештајима подносиоца за 2004. годину број, наводи се да је извршена процјена надокнадивог износа основних средстава са стањем на дан 31.12.2004. године и по том основу евидентирани импаритетни губици од 337.567.000 КМ. По извјештају независне ревизије, садашња вриједност основних средстава подносиоца износи 1.117.382.501 КМ. У свом захтјеву подносилац је навео књиговодствену вриједност регулативне основе без умањења по основу импаритета, уз образложење да је немогуће технички извести укњижење импаритета, те да ће се нове фер вриједности укњижити по завршетку процјене вриједности средстава са стањем на дан 01.01.2005. године. Иако је подносиоцу омогућено да достави извјештај о извршеној процјени основних средстава и указано на посљедице пропуштања, измјене и допуне захтјева и финансијских података у прописаноим обрасцима у том погледу нису достављене. Међутим, подносилац је дужан да примјењује прописе укључујући и међународне рачуноводствене стандарде (МРС) који су у примјени у РС, а по МРС 16, МРС 36 и МРС 38, предузеће је дужано да врши анализу књиговодствене вриједности основних средстава и нематеријалних улагања у односу на надокнадиву вриједност, и да средства води по надокнадивој вриједности уколико је она нижа од књиговодствене. Према томе, ако је надокнадива вриједност сталних средстава по Извјештају независног ревизора на дан 31.12.2004. године мања од књиговодствене вриједности, онда се књиговодствена вриједност наведена у захтјеву подносиоца не може признати као фер вриједност средстава, те коментари у том погледу нису основани.

У складу са тим фер вриједност средстава се признаје умањена за импаритет који износи 35% за грађевинске објекте и 34% за опрему. Подешавања по основу импаритета извршена су за сва средства у групи грађевинских објеката и опреме у употреби у износу наведеном у Извјештају независног ревизора, примјењујући исту стопу импаритета за сва средства дате групе. Притом је иста стопа примијењена и за средства која су искључена из регулативне основе приликом утврђивања њихове фер вриједности.

Укупна одобрена вриједност регулативне основе за 2006. годину износи 992.350.000 КМ. РЕЕРС је дјеломично прихватио коментар подносиоца захтјева који се односио на регулативну основу и одлучио да се вриједност зграде гараже укључи у регулативну основу са ефектима на поврат и амортизацију и то: књиговодствена вриједност 1.144.533 КМ, исправка 39.467 КМ, амортизација 19.733 КМ, са стопом импаритета од 35%, тако да регулативна основа износи 992.350.000 КМ, а амортизација 16.564.000 КМ. Грађевински објекти који су искључени из регулативне

основе и који стварају одређене трошкове могу бити у власништву подносиоца, али пошто они нису у функцији производње електричне енергије недопустиво је да терете цијену произведене електричне енергије за тарифне купце.

Подносилац захтјева је корисник почетне дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије која је издата рјешењем РЕЕРС-а број 01-1062-10/05. од 27.12.2005.године, па ће у току тарифног периода у складу са условима дозволе, вриједност сталних средстава утврђена на овај начин, бити предмет провјере, и то како у погледу средстава која су укључена у регулативну основу, тако и у погледу њихове процијењене фер вриједности. При том ће се имати у виду право предузећа да оствари поврат уложених средстава путем амортизације и поврат на уложена средства путем добити, а онемогућит ће се да предузеће по истом основу остварује вишеструки поврат средстава, процјењујући и укључујући у регулативну основу већ једном амортизовани дио вриједности средстава.

Чланом 29. Правилника прописано је да су предузећа дужна извршити рачуноводствено раздвајање дјелатности и поднијети извјештај по сегментима, за регулисану дјелатност, за остале дјелатности и заједничке послове. У првом тарифном поступку предузеће које није извршило рачуноводствено раздвајање дјелатности дужно је направити процјену припадајућих трошкова по дјелатностима (члан 112. Правилника).

Подносилац није извршио процјену трошкова општих и заједничких послова, а извршена је процјена трошкова дјелатности организационих дијелова РП и рибњак. За трошкове других организационих дијелова који не чине технолошки дио процеса основне дјелатности дато је образложење да су неопходни за основни технолошки процес предузећа, а процијењени су приходи који се могу остварити од трећих лица. Алокација припадајућег дијела трошкова заједничких послова на остале дјелатности није извршена. У складу са чланом 96. став 2. Правилника РЕЕРС је извршио процјену свих недостајућих података ради утврђивања трошкова нерегулисаних дјелатности. Имајући у виду начело значајности, укупну вриједност основних средстава подносиоца у односу на спорна средства, као и трошкове и приходе који се могу остварити нерегулисаним дјелатностима у односу на укупне трошкове и укупни приход, стварна идентификација трошкова рада и одржавања је извршена у складу са термин планом за рачуноводствено и функционално раздвајање дјелатности како је прописано чланом 108. Правилника, укључујући алокације на кориснике трошкова општих и заједничких послова који се обављају у предузећу.

С обзиром да подносилац планира мањи обим производње од остварења у базној години, нема основа за повећање варијабилних трошкова зарада. Имајући у виду изјаве учесника на заједничкој формалној расправи, а на основу члана 14. Правилника, није одобрено повећање варијабилног дијела трошкова зарада у односу на базну 2004.годину као стимулативни дио зарада на име извршења планских задатака, него се износ трошкова прилагођава промјени обима производње. Трошкови зарада - варијабилни дио је одобрен у износу од 816.000 КМ. Укупно одобрени варијабилни трошкови за рад подносиоца 2006. години износе 6.826.000 КМ.

Трошкови текућег одржавања су одобрени у износу 2.825.000 КМ. Није прихваћен приједлог подносиоца да се признају додатни трошкови грађевинског одржавања за

годину примјене цијена (санација корита и санација преливних поља) у износу од 1.794.000 КМ из разлога што је неприхватљиво да трошак који не настаје сваке године буде признат у пуном износу као оправдани трошак године за коју се одобрава цијена. Пошто подносилац није доставио спецификацију трошкова текућег одржавања у базној 2004. години, није се могла поуздано оцијенити структура трошкова по износу и временском распореду која се може упоредити са захтијеваним трошковима за годину примјене тарифа, ови трошкови су признати у висини остварења базне године.

РЕЕРС је уважио коментар подносиоца и одобрио трошкове зарада као у захтјеву из разлога што упоредна анализа трошкова зарада није довољно утемељена на објективним чињеницама.

РЕЕРС је заузео став да се фиксни трошкови накнада за коришћење добара посебно прикажу, а не у оквиру ставке "порези и доприноси - фиксни дио" и одобравају се у износу од 61.000. КМ.

Имајући у виду промјене пореског законодавства, у оправдане трошкове дјелатности не може се укључити порез, осим акцизе, пореза на имовину и пореза на добит, јер у 2006. години, са примјеном ПДВ, обвезници пореза ће обрачунавати и плаћати ПДВ на укупну цијену у којој неће бити садржан било какав претходно плаћени порез на промет, односно на додату вриједност. На рачунима пореза и доприноса који су у захтјеву категорисани као фиксни, подносилац захтјева је у базној години обрачунао 929.269 КМ, од чега обрачунати порез на промет, без акцизе, износи 27.251 КМ. У трошкове пореза и доприноса у захтијеваном износу, подносилац је у свом захтјеву урачунао повећање давања синдикату за 89% без посебног основа.

Утврђено је да подносилац у свом захтјеву није примијенио умањење трошкова по основу пореза на промет, и да је неосновано повећао трошкове синдиката, те су признати трошкови по овом основу у износу од 886.000 КМ.

У ову групу трошкова сврстају трошкови на име чланарине за Привредну комору у износу од 92.000 КМ, и одобрени фиксни трошкови накнада за коришћење добара од 61.000. КМ.

Према записнику са заједничке формалне расправе одржане 14.11.2005. године, сви подносиоци захтјева у базној години су укалкулисали трошкове регулаторне накнаде, према књижним задужењима која им је доставила Дирекција "ЕРС" а.д. Требиње, као и трошкове ЗЕКЦ-а, ЕКЦ-а и трошкове ревизије финансијских извјештаја.

Пошто подносилац захтјева, као ни други произвођачи, у 2006. години неће учествовати у финансирању Независног оператора система (ранији ЗЕКЦ) нити Електро-координационог центра, то значи да се трошкови непроизводних услуга смањују у 2006. години у односу на базну годину за трошкове финансирања ЗЕКЦ-а и ЕКЦ-а. Остали трошкови уз исти обим услуга остају непромијењени.

Према томе, трошкови регулаторне накнаде, ако нису у базној години објелодањени као посебна врста трошка, били су укалкулисани у сразмјерном износу, и за толико се умањују остали фиксни трошкови.

У свом захтјеву подносилац је извршио умањење у односу на базну годину за трошкове искњижавања и расходовања основних средстава. Међутим, у структури осталих трошкова који су укључени у захтјев у овој ставки, трошкови осталих услуга

у планираним износима су несразмјерно високи у односу на друга предузећа. Упоредна анализа трошкова осталих услуга у ХЕ на Дрини и ХЕ на Врбасу, показује да су издаци за остале услуге преко 10 пута мањи. Како су у ову групу трошкова били сврстани трошкови финансирања субјекта поменути у дијелу извјештаја о регулаторној накнади, а подносилац захтијева да се у 2006. години одобри још 1.036.000 КМ, од захтијеваних трошкова је одобрено 2.615.000 КМ, односно умањени су ови трошкови за 775,000 КМ, с обзиром да трошкови развојних, комуналних и других услуга не би требало да буду одобрени у износу 10 пута већем него код других произвођача електричне енергије, поготово што подносилац наводи да има властити кадровски потенцијал за послове инвестиција и развоја, те коментар подносиоца по овом питању није прихваћен.

Трошкови комуналних и сличних услуга наведени у захтјеву као фиксни трошкови пореза и доприноса, укључују се у ову позицију у износу 733.000 КМ, искључиво из разлога упоредивости података хидроелектрана.

У тарифном поступку одржана је посебна формална расправа ради рјешавања заједничких питања за све подносиоце захтјева за одобрење цијене на прагу електране, на којој је, поред осталог, расправљано о обиму послова и трошковима послова које за регулисана предузећа обавља ЕРС. На основу достављених докумената и изјава заступника странака, утврђено је да је Електропривреда Републике Српке у фази реструктурирања, да и даље обавља послове управљања електроенергетским системом Републике Српске, продаје билансних вишкова електричне енергије, послове инвестиција и развоја, економске и финансијске послове у вези са заједничким приходом и управљањем новчаним током, правне послове, а да у овом тренутку не може прецизно дефинисати коначан обим и врсту послова које ће обављати за предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске.

РЕЕРС је размотрио и уважио наведене разлоге, као и чињеницу да је захтијевани приход ЕРС мањи од остварења у базној години, те одобрава износ од 5.672.000 КМ на име трошкова општих и заједничких послова који се у ЕРС обављају за предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске. РЕЕРС је имао у виду чињеницу да је ЕРС поднијела захтјев и добила дозволу за обављање дјелатности трговине електричном енергијом, али никакво подешавање у висини и структури трошкова није извршено по том основу.

Поред тога, ЕРС је поднијела захтјев за признавање трошкова услуга секундарне регулације, губитака због преузимања електричне енергије на дистрибутивном нивоу од сусједних система, као и трошкове коефицијената и хаваријске енергије у укупном износу од 2.095.200 КМ.

РЕЕРС је одобрио на име трошкова секундарне регулације износ од 1.322.454 КМ, а на основу прорачуна трошкова секундарне регулације, преузетих од ДЕРК-а. Приход од тарифа из овог основа ће бити распоређен на субјект који ефективно врши секундарну регулацију.

По основу губитака због преузимања електричне енергије на дистрибутивном нивоу од сусједних система РЕЕРС је у укупне трошкове корисника дозволе за дистрибуцију и снабдијевање укључио износ од 415.800 КМ.

Трошкови коефицијената и хаваријске енергије нису одобрени као посебан трошак електроенергетског система, јер се они везују за набавку електричне енергије,

односно РЕЕРС их је признао у нето ефекту кроз умањење одобрене просјечне цијене од осталих купаца у односу на тржишне цијене.

На основу наведеног, РЕЕРС одобрава трошкове рада ЕРС у захтијеваном износу од 5.672.000 КМ, који се алоцирају на сва предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске сразмјерно њиховом одобреном потребном приходу од регулисане дјелатности производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом. Трошкове секундарне регулације ЕРС ће надокнадити из мрежне тарифе, односно од корисника дозвола за дистрибуцију и снабдијевање електричном енергијом, све док буде пружао ту услугу. Признати трошкови подносиоца по овом основу 658.000 КМ.

РЕЕРС је дакле, одобрио укупне трошкове рада и одржавања у износу од 37.990.000 КМ, које чине: укупни варијабилни трошкови у износу 6.826.000 КМ, укупни фиксни трошкови у износу од 30.506.000 КМ, који заједно са трошковима финансирања ЕРС-а износе 31.164.000 КМ.

Пошто је одобрена вриједност средстава укључених у регулативну основу мања од вриједности наведене у захтјеву подносиоца, потребно је извршити подешавање одобреног износа поврата у односу на захтјевани, а на основу члана 24. Правилника. У базној години подносилац захтјева је остварио укупну добит у износу 395.292 КМ, с тим да је из пословне активности остварен губитак у износу 3,5 мил. КМ. Цијенећи ову чињеницу, као и чињеницу да је фер вриједност средстава утврђена на основу надокнадиве вриједности анализом обезвређења средстава, у првом тарифном поступку је одобрена фер вриједност лиценцираних основних средстава и трајних обртних средстава у износу 992.350.000 КМ.

Стопа поврата на позајмљени капитал од 6,5% (каматна стопа на кредите за стална средства) за годину примјене цијена је утврђена у складу са чланом 23. Правилника. У захтјеву подносиоца, у табели 11-Г прописаних образаца, износ кредита није усаглашен са ревизорским извјештајем. Полазећи од података наведених у ревизорском извјештају и података наведених у прописаном обрасцу табеле 12-Г подносиоца, када се искључи кредит ЕИБ намијењен за опрему РП-а, добија се структура капитала и то: власнички капитал - основни капитал и резерве у износу 1.178.219.000 КМ (98%) и кредитни извори 25.039.000 КМ (2%).

Полазећи од циљева Закона међу којима је: "стварање услова за развој електроенергетског система (производње и дистрибуције)", обавеза реструктурирања електроенергетског сектора и трошкова које власник може имати у вези с тим, чињеница да се ради о почетку увођења регулације електроенергетског сектора и потребном времену да предузеће прилагоди своје пословање регулисаним условима, РЕЕРС омогућава стварање економских услова за развој као и остварење добити у оној мјери у којој трошкове сведе на ниво оправданих трошкова за обављање регулисане дјелатности.

Због тога је одобрена стопа поврата на власнички капитал од 2% у првом тарифном периоду за предузећа која обављају дјелатност производње електричне енергије. Стопа поврата на власнички капитал одређена је у складу са циљевима тарифне методологије из члана 5. и критеријумима из члана 23. Правилника.

Пошто је обрачун импаритета примијењен по члану 99. Правилника, проценом, а на основу Извјештаја независног ревизора, примијењен је поступак процене на ревалоризационе резерве, тако што су ревалоризационе резерве преузете из извјештаја независног ревизора на износ од 802.698.000 КМ, или 88% износа књиговодствене вриједности ревалоризационих резерви. Реализовани ревалоризациони вишак, директно пренесен у задржану добит је процијењен на 88% износа наведеног у захтјеву подносиоца, односно 14.481.000 КМ.

Одобрена добит из пословне активности износи након регулаторног подешавања 4,853,000 КМ, а камата на позајмљени капитал за стална средства 1.628.000 КМ, што укупно износи 6.481.000 КМ.

Порез по стопи од 10% се укључује у одобрени потребни приход у складу са чланом 24. Закона о порезу на добит ("Службени гласник Републике Српске" број 51/01). На основу плана улагања у основна средства (Табеле 6-Г и 7-Г Захтјева и пратећа документација: План инвестиција) утврђено је да подносилац захтјева планира у 2006. години да уложи у основна средства 10.440.000. КМ, те се у складу са чланом 25. Правилника пореска основица утврђује као одобрена добит умањена за улагања у основна средства. Према томе, пореска основица пореза на добит утврђена у складу са пореским прописима је једнака нули, и одобрени износ пореза на добит је једнак нули.

Подносилац захтјева, као произвођач електричне енергије, остварује приходе коришћењем лиценцираних средстава који се по члану 26. Правилника умањују од одобреног потребног прихода, ако су припадајући трошкови укључени у одобрене трошкове.

Остале активности које се обавља подносилац захтјева, а које се могу посматрати као посебне пословне активности (транспорт, пројектовање, лабораторија) могу пружати услуге и остваривати приход на тржишту, као што је предвиђено у Акционом плану, а што су потврдили заступници подносиоца. Заступници подносиоца су изјавили да се ради на издвајању послова везаних за директну производњу од осталих активности, те да је неопходно да се неке од активности обављају у предузећу. Подносилац је доставио постојећу организациону шему, без навођења активности у смислу претходне изјаве: који су послови и који је обим послова у функцији директне производње, који обим послова, с обзиром на ресурсе, се може реализовати на тржишту, а колико би потребни обим послова за подносиоца коштао да се набавља од трећих лица. Притом је подносилац извршио накнадно подешавање у структури прихода, и оцијенио да се реализацијом услуга осталих дјелатности, осим дјелатности производње електричне енергије, могу у 2006. години остварити додатни приходи од 150.000 КМ. Спецификација дјелатности, ресурса којим располаже и обима услуга који може пружити није достављена.

Како се процјена статуса средстава у функцији производње електричне енергије, и средстава у функцији других дјелатности и одређивање која средства не улазе у регулативну основу у овом тарифном поступку узима у обзир у складу са одвијањем процеса рационализације и функционалне систематизације о којима су извијестили заступници подносиоца, уважен је приједлог подносиоца да се остали приходи одобре у износу 416.000 КМ као задати приход заједничких техничких служби од пројектовања, лабораторије и сличних дјелатности.

Подносилац захтјева се обавезује да своје пословање и своје евиденције уреди тако што ће од 01.01.2006. године установити рачуноводство сегмената у складу са одредбама Правилника, како би се спријечило субвенционисање између регулисане и нерегулисаних дјелатности унутар предузећа и омогућила правилна алокација трошкова.

Чланом 17. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку прописано је да је предузеће дужно обрачунати укупне и јединичне додатне трошкове помоћних услуга, укључујући производњу реактивне енергије по налогу НОС-а са фактором снаге нижим од номиналног.

Тарифном методологијом ДЕРК-а је предвиђено да се произвођачима надокнади производња прекомјерно преузете реактивне енергије. Пошто до сада није било поуздане евиденције и обрачуна произведене реактивне енергије и додатних трошкова које она изискује у периодима различитог оптерећења система, што је основа за правично утврђивање осталих прихода од помоћних услуга као одбитне ставке за утврђивање потребног прихода, РЕЕРС није извршио процјену укупних ефеката производње реактивне енергије.

РЕЕРС прихвата препоруку водитеља поступка да се у овом тарифном поступку, услед недостатка података, приход од производње реактивне електричне енергије не узима у рачун као одбитна ставка. С обзиром да важећи тарифни систем садржи тарифу за прекомјерно преузету реактивну електричну енергију крајњих купаца, РЕЕРС ће донијети посебну одлуку о начину расподјеле прихода по основу прекомјерно преузете реактивне енергије крајњих купаца између производње и дистрибуције.

На основу изложеног, одобрен је потребни приход за годину примјене цијена у износу од **44.054.755 KM**, за остварење плана производње у 2006. години од 1.123.400.000 kWh.

На основу плана производње електричне енергије и расположиве снаге хидроагрегата у 2006. години, а у складу са чланом 48. Правилника одобрава се подносиоцу захтјева укупна просјечна цијена на прагу електране у износу од **0,0392 KM/kWh**, која се састоји од јединичне цијене капацитета у износу од **133.17 KM/kW** и јединичне цијене произведене електричне енергије у износу од **0.0061 KM/kWh**.

На основу електроенергетског биланса Републике Српске за 2006. годину, који је усаглашен са Независним оператором система и достављен РЕЕРС-у током формалне расправе, утврђено је да произвођачи електричне енергије у Републици Српској планирају производњу од 5.353 GWh. Одредбом члана 51. Правилника, а у складу са усвојеним електроенергетским билансом Републике Српске за 2006. годину, РЕЕРС одобрава цијену електричне енергије за тарифне купце. Да би се одредила тржишна цијена електричне енергије у складу са чланом 50. Правилника, извршена је анализа цијена електричне енергије на тржишту које је доступно купцима и продавцима из Републике Српске. Сходно члану 50. Правилника, произвођачи електричне енергије у Републици Српској могу продавати електричну енергију по тржишним цијенама, ако оне нису ниже од варијабилног трошка најскупље диспечиране електране у сваком сату у години, а пројектоване тржишне цијене у 2006. години у свим наведеним трансакцијама на доступним тржиштима су

изнад маргиналног трошка система, те се сви билансни вишкови могу продати на тржишту ради остварења већег прихода од одобеног у овом поступку уз позитиван ефекат на тарифне купце. У Извјештају са формалне расправе, водитељ поступка је предложио цијену од 60 KM/MWh, а на основу података које је доставила Електропривреде Републике Српске а.д. и са којим су се сагласили овлаштени заступници свих произвођача електричне енергије у Републици Српској.

Приликом одређивања продајне цијене електричне енергије од осталих купаца (купци ван Републике Српске и извоз) ради прорачуна осталог прихода за који се умањује потребни приход од тарифних купаца, РЕЕРС је имао у виду слjedeће: повољна коњукура и релативно високе цијене у трансакцијама на регионалном и европском тржишту, утицај преносне тарифе на декларисани извоз електричне енергије, као и утицај стабилних или нижих цијена електричне енергије на домаћу потрошњу, те је одлучио да у калкулацији прихода од осталих купаца утврди просјечну цијену од 0,058 KM/kWh, односно 0,002 KM/kWh мање него што је предложено на консолидованој формалној расправи и у Извештају водитеља поступка. РЕЕРС очекује да ће подносилац захтјева, као и остали произвођачи електричне енергије у 2006. години у трансакцијама са нетарифним купцима бити у могућности да остваре продајну цијену вишу од наведене и већи приход од одобреног, уколико сви учесници буду одговорни у извршавању својих уговорних обавеза ради остварења оптималних резултата у производњи и продаји електричне енергије. Позитивни и негативни ефекти одступања тржишне цијене по којој су могли продати енергију и овако утврђене пројектоване тржишне цијене за сваког произвођача електричне енергије у Републици Српској биће узети у обзир у наредном тарифном поступку у складу са чланом 6. алинеја ф. Правилника

На основу електроенергетског биланса и обавезе производње електричне енергије за тарифне купце у систему обавезе јавне услуге, укључујући преносне и дистрибутивне губитке од 3.661.420.000 kWh, уговорене продаје по раније закљученим уговорима од 419.510.000.000 kWh, енергије која се може продати на слободном тржишту од 1.282.340.000 kWh и пројектоване цијене електричне енергије за остале купце у складу са чланом 51. Правилника, одобрава се подносиоцу захтјева просјечна цијена електричне енергије на прагу електране ради утврђивања **тарифних ставова за неквалификоване купце** у износу од **0,0304 KM/kWh**, која се састоји од јединичне цијене капацитета (фиксни трошак) у износу од **66.42 KM/kW** и јединичне цијене произведене енергије (варијабилни трошак производње) у износу од **0,0061 KM/kWh**.

РЕЕРС цијени да ће подносилац захтјева, као и остали произвођачи електричне енергије у 2006. години у трансакцијама са нетарифним купцима, остварити продајну цијену вишу од наведене и већи приход од одобреног, уколико сви учесници буду одговорни у извршавању својих уговорних обавеза ради остварења оптималних резултата у производњи и продаји електричне енергије.

Како је цијена електричне енергије на прагу електране садржана у цијени снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, приликом утврђивања потребног прихода на годишњем нивоу и на основу њега цијене, РЕЕРС је посебно водио рачуна о интересима купаца електричне енергије уважавајући истовремено и потребе подносиоца захтјева и сматра да је утврђена цијена

правична, јасна и заснована на објективним критеријумима и да подносилац захтјева може подмирити оправдане трошкове рада и одржавања и остварити стопу поврата на ангажована средства, те да су начела тарифне методологије прописана чланом 6. Правилника у потпуности примјењена.

Приликом одлучивања РЕЕРС је имао у виду и чињеницу да се тарифни купци снабдијевају електричном енергијом у систему јавне услуге, како је то прописано чланом 51. Закона, да је условима издате дозволе подносиоцу захтјева та обавеза одређена, у оквиру које је исти дужан да својим купцима обезбједи електричну енергију, што је могуће економичније. Обавеза јавне услуге подразумијева и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге и цијену, укључујући и заштиту крајњих купаца, како је то прописано чланом 3. Директива о правилнима унутрашњег тржишта електричне енергије 2003/54/ЕС.

У прелазном периоду примјене Правилника, док се не испуне сви прописани услови, Регулатор је утврђивао чињенице на основу података, које му је доставио и образлагао подносилац захтјева, а за недостајуће податке слободном процјеном, уважавајући чињеницу да је електроенергетски сектор у Републици Српској у фази реструктурирања у коме је предузећима која обављају електроенергетске дјелатности омогућено одређено вријеме за прилагођавање условима регулације.

У прелазном периоду РЕЕРС ће у складу са чланом 32. став 1. и чланом 113. став 1. Закона о електричној енергији, правилима и прописима РЕЕРС-а, као и условима почетне дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије, од подносиоца захтјева захтијевати достављање одређених података и информација. Ову обавезу подносилац захтјева је дужан испунити и на тај начин ће се у будућим поступцима употпунити чињенични основ, на бази кога ће се моћи у потпуности реално цијенити оправданост појединих трошкова. РЕЕРС ће, такође, у оквиру редовних и ванредних активности надгледања примјене услова дозволе, вршити провјере остварења и алокације трошкова по основу обављања лиценциране дјелатности. Анализе резултата добијених провођењем ових активности могу бити основ за покретање тарифног поступка на иницијативу РЕЕРС-а. У складу са чланом 6. тачка ф. Правилника РЕЕРС ће у сваком тарифном поступку провјеравати одступање оствареног прихода регулисаног предузећа у односу на одобрени потребни приход у предходном тарифном периоду ради утврђивања оправданости разлога за поравнање у наредном тарифном периоду.

Подносилац захтјева се може континуирано припремати за наредни тарифни поступак и у сваком моменту може поднијети захтјев за његово покретање.

У цјелокупном тарифном поступку, водило се рачуна и о постепеном увођењу међународно прихваћене регулаторне праксе и постепеног увођење општеприхваћених међународних стандарда, како би се избјегле изненадне и драстичне промјене тарифа у прелазном периоду регулације тржишта електричне енергије у Републици Српској, како је то прописано чланом 5. став 1. тачка и) и чланом 116. став 1. Правилника.

На основу свега изложеног, РЕЕРС је утврдио потребни приход за обављање дјелатности производње, структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електране подносиоца захтјева, као што је то наведено у тачки 1, 2. и 3.

диспозитива овог рјешења, а на основу члана 115. став 1. Закона и члана 47. Правилника.

Тачка 4. диспозитива овог рјешења темељи се на одредби члана 69., 70. став 2. и члана 102. став 1. Правилника.

Ово рјешење је коначно, како је наведено у тачки диспозитива на основу члана 29. Закона, на основу кога се темељи и поука о правном лијеку.

Тачка 6. диспозитива овог рјешења темељи се на одредби члана 34. Закона и члана 20. Статута Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске, којим је прописано да се одлуке и рјешења Регулатора објављују у Службеном гласнику Републике Српске. С обзиром да је образложење рјешења преобимно, у циљу економичности поступка, у Службеном гласнику објављује се увод и диспозитив са назнаком предсједника колегијалног органа као доносиоца рјешења, а комплетно рјешење доставља се странкама у поступку, објављује на огласној табли и веб страници РЕЕРС-а, што је наведено у диспозитиву, сматрајући да је на овај начин у потпуности уважен принцип транспарентности поступка.

Правна поука: Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана достављања рјешења.

Предсједник

Миленко Чокорило дипл.инж.ел